

JOLANTA MĘDELSKA

**JĘZYK POLSKIEJ PRASY WILEŃSKIEJ
(1945-1979)**

**TOM III
LATA 1960-1979**

**CZĘŚĆ 1
FONETYKA, SŁOWOTWÓRSTWO, FLEKSJA, SKŁADNIA**

BYDGOSZCZ 2001

SPIS TREŚCI
TOM III
LATA 1960-1979
CZĘŚĆ 1

FONETYKA, SŁOWOTWÓRSTWO, FLEKSJA, SKŁADNIA

WPROWADZENIE	9
REGIONALNE CECHY FONETYCZNE	12
I. WOKALIZM	12
Rozkład członów oboczności o // ó (u)	12
Akanie	19
Zwężenie o do u	27
Zwężenie e do i (y)	30
Wahania w użyciu samogłosek nosowych	36
Oboczność o // a	39
Oboczności związane z przegłosem	39
Oboczność e // ø	41
Oboczność je- // ja-	45
Mieszanie i z y	46
Grupy -ij(a), -yj(a)	51
Inne wymiany samogłosek	51
II. KONSONANTYZM	54
Dystrybucja spółgłosek twardych i miękkich	54
Inne zjawiska z zakresu palatalizacji i dyspalatalizacji spółgłosek	61
Dystrybucja spółgłosek zębowych i dziąsłowych	63
Mieszanie spółgłosek szumiących i ciszących	65
Alternacja χ (ch) // ś	67
Wahania rż // ż (rz) // r	68
Dystrybucja spółgłosek tylnojęzykowych	69
Spółgłoski płynne	71
Substytucja u // v	75
Udźwięcznianie s	75
Inne zmiany spółgłoskowe	76
Geminy	77
Grupy spółgłoskowe w węźle morfologicznym	79
Substytucja i // j	80
Prejotacja w pozycji interwokalicznej	81
Uproszczenie grupy spółgłoskowej <i>stk > sk</i>	81
PODSUMOWANIE	82

REGIONALNE CECHY SŁOWOTWÓRCZE	96
I. RZECZOWNIK	96
Rzeczowniki męskie	96
Rzeczowniki żeńskie	99
Rzeczowniki nijakie	99
Rzeczowniki pluralia tantum	99
Użycie formacji deminutywnych	99
Skrótowce	100
II. ZAIMEK	100
Partykuła <i>-kolwiek</i> jako odpowiednik ogpol. <i>-ś</i>	100
Podwajanie partykuł	102
III. PRZYMIOTNIK	103
Formacje osobliwe	103
Labilność przyrostków przy stabilności podstaw słowotwórczych	103
Przymiotniki złożone z liczebnikiem w roli pierwszego członu	103
Podwojenia emfaticzne	104
IV. PRZYSŁÓWEK	105
Formacje osobliwe	105
Rozkład sufiksów przysłówkowych <i>-o</i> i <i>-e</i>	105
Formant przysłówkowy <i>-e</i> w przymiotnikach predykatywnych rodzaju nijakiego	107
V. CZASOWNIK	108
Zmiany prefiksów	108
PODSUMOWANIE	108
 REGIONALNE CECHY FLEKSYJNE	 115
I. RZECZOWNIK	115
Zmiany rodzaju gramatycznego	115
1. Rodzaj męski jako odpowiednik ogpol. żeńskiego	115
2. Rodzaj męski jako odpowiednik ogpol. nijakiego	116
3. Rodzaj żeński jako odpowiednik ogpol. męskiego	117
4. Rodzaj żeński jako odpowiednik ogpol. nijakiego	118
5. Rodzaj nijaki jako odpowiednik ogpol. męskiego	119
6. Rodzaj nijaki jako odpowiednik ogpol. żeńskiego	120
7. Rzeczownik w formie r.m. jako odpowiednik ogpol. rzeczownika dwurodzajowego na <i>-a</i>	120
Zmiany liczby gramatycznej	124
1. Liczba pojedyncza jako odpowiednik ogpol. mnogiej	124
2. Liczba mnoga jako odpowiednik ogpol. pojedynczej	125
3. Rzeczowniki zbiorowe	127

Deklinacja	130
1. Rzeczowniki męskie	130
2. Rzeczowniki nijakie	161
3. Rzeczowniki żeńskie	167
4. Rzeczowniki pluralia tantum	177
II. ZAIMEK	180
Formy nieenklityczne jako odpowiedniki ogpol. enklitycznych	180
Formy enklityczne jako odpowiedniki ogpol. nieenklitycznych	183
1. Połączenia zaimków enklitycznych z przyimkami	183
2. Enklityczny biernik <i>mię</i>	184
Brak ogpol. nagłosowego <i>ń-</i> w zaimkach rodzajowych	184
Męskoosobowy biernik <i>ich</i> jako odpowiednik ogpol. żeńskorzeczownego <i>je</i>	185
Deklinacja	186
Zaimek osobowy <i>kto</i> jako odpowiednik ogpol. nieosobowego <i>co</i>	188
Zaimek <i>nikt</i> jako odpowiednik ogpol. <i>żaden</i>	189
III. PRZYMIOTNIK I IMIEŚLÓW PRZYMIOTNIKOWY	189
Forma zaimkowa jako odpowiednik ogpol. imiennej w rodzaju męskim	189
Forma niezłożona rodzaju nijakiego w <i>passivum</i>	189
Osobowy predykatyw nieczasownikowy (<i>po</i>) <i>winien</i>	190
Deklinacja	191
IV. LICZEBNIK	192
Deklinacja	192
1. Odmiana liczebników głównych	192
2. Odmiana liczebników zbiorowych	193
3. Odmiana liczebników partytywnych <i>póttora, póttorej</i>	193
V. CZASOWNIK	194
Koniugacja	194
1. Bezokolicznik	194
2. Czas teraźniejszy	197
3. Czas przeszły	204
4. Tryb rozkazujący	207
5. Tryb warunkowy	209
6. Czasowniki zwrotne	212
7. Imiesłowy	223
PODSUMOWANIE	225
REGIONALNE CECHY SKŁADNIOWE	239
I. WYPOWIEDZENIE POJEDYNCZE	239
Związek główny	239
1. Związek podmiotu z orzeczeniem	239
2. Związek bezpodmiotowy	246

3. Orzeczenie złożone	251
4. Sposoby wyrażenia podmiotu	255
Związek zgody	256
1. Przydawka przymiotnikowa jako odpowiednik ogóln. dopełniaczowej	256
2. Przydawka szeregową w lp. w związku z rzeczownikiem w lm.	256
3. Zmiany szyku	257
Związek rządu	262
1. Zmiana przypadku w dopełnieniu kazualnym	262
2. Syntetyczne i analityczne konstrukcje dopełnieniowe	267
3. Przydawka rzeczowna w związku rządu	286
4. Zmiany rządu uwarunkowane leksykalnie	290
5. Osobliwe związki rządu w konstrukcjach z liczebnikami	315
Związek przynależności	322
1. Okolicznikowe konstrukcje syntetyczne	322
2. Okolicznikowe konstrukcje analityczne	324
3. Przydawka w związku przynależności	353
4. Niektóre przyimki i ich funkcje	357
5. Funkcje składniowe bezokolicznika	364
6. Konstrukcje zleksykalizowane	367
7. Osobliwe konstrukcje zaimkowe	371
II. WYPOWIEDZENIE ZŁOŻONE	374
Wypowiedzenie złożone współrzędnie	374
1. Niektóre spójniki i ich funkcje	374
Wypowiedzenie złożone podrzędnie	375
1. Imiesłowowy równoważnik zdania podrzędnego	375
2. Szyk wskaźnika zespolenia <i>który</i>	376
3. Zmiana wykładnika upodrzednienia <i>który</i> na <i>czyj</i>	377
4. Zmiana wykładnika upodrzednienia <i>który</i> na <i>kto</i>	378
5. Zmiana wykładnika upodrzednienia <i>który</i> na <i>co</i> (z jednoczesną elipsą czasownika)	379
6. Niektóre spójniki i ich funkcje	379
7. Konstrukcje s frazeologizowane	381
PODSUMOWANIE	384
WYKAZ SKRÓTÓW ŹRÓDEŁ	393
WYKAZ SKRÓTÓW WYDAWNICTW PERIODYCZNYCH I PRAC ZBIOROWYCH	393
WYKAZ SKRÓTÓW BIBLIOGRAFICZNYCH	398
WYKAZ SKRÓTÓW SŁOWNIKÓW I ATLASÓW	410
INNE SKRÓTY	412
BIBLIOGRAFIA	415